

Синергетика сьогодні дає змогу створити широке поле для практичних впроваджень новацій. Економіка, насичена синергетичною парадигмою, здатна вирішувати кардинально нові завдання з досліджень трансформаційних процесів у суспільстві.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

*Шершенюк О.М., к.е.н., доцент,
Щеклеїна А.О.*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Ефективна діяльність підприємств в довгостроковій перспективі, забезпечення високих темпів їх розвитку та підвищення конкурентоспроможності в умовах ринкової економіки в значній мірі визначаються рівнем їх інвестиційної активності і діапазоном інвестиційної діяльності. Всі напрямки і форми інвестиційної діяльності підприємства здійснюються за рахунок сформованих їм інвестиційних ресурсів. Від характеру формування цих ресурсів багато в чому залежить рівень ефективності не тільки інвестиційної, але і всієї господарської діяльності підприємства.

Проблеми пошуку ефективних механізмів формування та використання інвестиційних ресурсів, а також аналіз впливу інвестиційних ресурсів підприємств на економічне зростання в країні вже досить давно досліджуються у вітчизняній і зарубіжній економічній літературі. Вагомий внесок у розробку цієї проблеми внесли зарубіжні економісти такі як: М. Бромвіч, Е. Брігхем, Дж. Кейнс, В. Кінг, Д. Кліланд, П. Массі, П. Самуельсон, Х. Хаймер, У. Шарп та ін. серед вітчизняних вчених, найбільш активно займаються дослідженням даної проблеми, слід відзначити І. Бланка, Т. Васильєву, В. Геєця, В. Гриньову, Б. Губського, С. Дорогунцова, Т. Майорову і ін.

Процес формування інвестиційних ресурсів передбачає розгляд можливих джерел фінансування інвестицій з урахуванням специфіки господарської діяльності того чи іншого підприємства.

Усі джерела формування інвестиційних ресурсів поділяють на три основні групи: власні, позикові, залучені.

Серед власних джерел фінансування інвестицій головну роль відіграє прибуток, що залишається в розпорядженні компанії (фірми) після сплати податків і інших обов'язкових платежів. Другим за значенням джерелом власних коштів є амортизаційні відрахування. Їхній розмір залежить від обсягу використовуваних компанією основних фондів і прийнятої політики їхньої амортизації (використання методу прямолінійної чи прискореної амортизації).

Друга група можливих інвестиційних ресурсів підприємства – позикові джерела, які в сучасній світовій практиці використовують насамперед для фінансування інвестиційних проектів з низьким ступенем ризику та чітко

визначеними шляхами успішної реалізації проекту. До складу позикових джерел входять такі: довгострокові кредити банків; емісія облігацій компаній; інвестиційний лізинг; інвестиційний селенг (являє собою специфічну форму зобов'язання, суть якої полягає в передачі власником прав по користуванню і розпорядженню його майном за визначену плату).

Серед залучених джерел фінансування інвестицій у першу чергу розглядається можливість залучення акціонерного капіталу. Для підприємств інших організаційно-правових форм (крім АТ) основною формою додаткового залучення капіталу є розширення статутного фонду за рахунок додаткових внесків (паїв) вітчизняних і зарубіжних інвесторів.

Ефективне формування інвестиційних ресурсів за окремими джерелами є найважливішою умовою фінансової стійкості підприємства. У свою чергу, структура джерел фінансування формується залежно від багатьох чинників, зокрема від оподаткування доходів підприємств, темпів зростання реалізації товарної продукції та їх стабільності, структури активів підприємств, стану ринку капіталу, відсоткової політики комерційних банків, рівня управління фінансовими ресурсами підприємства, стратегічних цільових фінансових рішень.

У міжнародній практиці оптимальним вважається, коли за рахунок позикових коштів може бути профінансовано близько 50% загальних потреб компанії в фінансових ресурсах. Однак зростання власних інвестиційних ресурсів, в свою чергу, дозволяє підприємству бути менш залежним від позикових джерел фінансування, а також забезпечити його платоспроможність, фінансову стійкість і здатність до самофінансування.

У процесі управління формуванням інвестиційних ресурсів можна виділити наступні основні особливості: процес формування інвестиційних ресурсів і процес первісного нагромадження капіталу пов'язані між собою; базою формування інвестиційних ресурсів є капітал підприємства, який призначений для реінвестування; для інвестування капіталу в реальні проекти і фінансові інструменти, необхідно його сформувати в потрібному обсязі, через те, що інвестиційний процес не може бути здійснений без формування інвестиційних ресурсів; формування інвестиційних ресурсів пов'язане з усіма стадіями інвестиційного процесу підприємства; формування інвестиційних ресурсів за рахунок позикових джерел залежить від структури капіталу, досягнутої на попередній стадії; процес формування інвестиційних ресурсів носить регулярний характер і пов'язаний з усіма стадіями життєвого циклу підприємства; темп процесу формування інвестиційних ресурсів за рахунок прибутку підприємства залежить від тимчасових переваг його власників; процес формування інвестиційних ресурсів є безперервним; існує прямий зв'язок між метою інвестиційної стратегії і формуванням інвестиційних ресурсів. Отже, формування оптимальної структури інвестиційних ресурсів забезпечує єдиний комплексний вплив на інвестиційну діяльність вітчизняних суб'єктів господарювання, що дозволить їм значно підвищити свою інвестиційну привабливість і фінансову стійкість.